

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ szíjazendők. A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Kiállítási levelek. — A budapesti országos kiállítás kitüntetései. — A kalászos növények gyomainak ismertetése és irtása. Nagy Jenő. — A boronák és grubberek munkájáról. Réti János. — A magmék kiválasztása a közönséges kasokkal való méhészkedésben. Dömötör László. — Egyveleg: Kérelem. Pályázat. — Üzleti heti szemle. — Piacziárak. — Hirdetések.

Kiállítási levelek.

XX.

(Sz. L.) Siettünk értesíteni lapunk olvasóit azon nevezetes esemény felől, melynek közvetlen tanúi valánk, a múlt hó utolsó napjaiban — 24—27. — s lehettünk volna még szinte egy hétig, ha másnemű szoros értelemben vett kötelességünk haza nem parancsol.

Értjük az országos kiállítás szőlészeti ügyét. Egy régebbi fölhívásban Budapestre nemzetközi szőlő kiállításra hívtak föl a föld szőlőtermelői. S a kiállítás legelső napja sept. 24-el érkezvén, örömmel tapasztaltuk, hogy szőlőseink előtt, a Minister atyai hivatása nem hangzott el hiába a pusztában, összeséggel éppen hetven kiállító jelentkezvén kiállítmányával édes hazánk különböző vidékeiről; s még hazánk határain túlról is (Klosterneuburgból) Hofbauer, Franciaországból — D'rome departamentből — Champin Ainé, Chateau de Salettes üggyársak; de a kik közül utóbbinak nevezetes gyűjteménye a szállításban elromlott, előbbi pedig meg néhány hazánkfiával otthon maradván; 16-tal volt kevesebb a valódi kiállítók száma a bejelentettekénél.

Léven tehát csupán két külföldi jelentkező, azok is mondott és nem ismert okok miatt elmaradván, szőlő-kiállításunk teljességgel nem mondható nemzetközinek; de tisztán hazainak.

Ott láttuk mindjárt a belépésnél Betlenfalvi István 64 fajból álló — nagy részben csemege — gyönyörű gyűjteményét Miskolczról; közvetlen szomszédságában a Horvát-Szla-

von gazd. egyleti kertje 200 féle jó érett collectióját; ettől jobbra a Pozsonyi gazd. egyletnek szintén 200 féle csoportját, mellette ez egylet érdemdús elnöke, Fülöp Jónás 40 féle szép szőlőjét; tovább a pécsi szőlős gazdák egyletének 290 félénél terjedelmesebb gyűjteményes kiállítását, melynek összehozásáért a legfőbb érdem, a ritka szőlészeti talentummal bíró Horváth Antal fiskális üggyársunkat illeti; e mellett van csakugyan a pécs-baranyai kertészegylet igen terjedelmes számú (238 féle) csoportozata, izlésteljesen állitva össze Kött Ferencz kertész és buzgó üggyárs által. Tovább diszlik korrekt elnevezésével az erdélyi gazdasági egylet 140 fajú kiállitmánya, melyhez részben még járultak id. Bodor Pál, Szentgyörgyi Lajos és Szenkovich Márton szakosztályi tagok. Aztán jó Penczről a Kozáky Gyula 54 féle gyönyörűen érett csoportja, Arad-paulisi Nagy Zoltán 24 faja; Hammersberg Jenő 12 féle szép szőlője Ó-Liszkaról; Saxlehner András 66 féle szőlője Dobogó és Sashegy, promontori és Tokaj hegyaljai telepeiről; Maurer János 42 féle szép szőlője Kassáról; Várad Aladár 32 féléből álló csoportja Budáról; Br. Perényi Zsigmondnétől N.-Szőlősről 45 féle gyönyörű szőlő; Gr. Schönborn beregszászi uradalmából 93 féle igen szép fejlődésű és érettségű szőlő egy középbe helyezett állványon; a Perényi-gyűjteménytől jobbra dr. Szigethy János 30 féle szép szőlője Kaposvárról; tovább Zabolai Károly 12 féléje Kecskemétről; Abonyi Istvánné és Emiltől M.-Szőlősről 40 féle válogatott faj, s ennek az oldalnak a végében az országos filloxera állomás eredeti amerikai és amerikai alanyokra ojtott szőlőfajok termései kis csebrekben és levágott fürtökben Farkasdról; az egész északi oldalt a br. Wodianer Mór és örökösei — Csornokon és Komjáthon termelt — szép szőlő gyűjteménye foglalja el, szintén csebrekben s levágott gyönyörű fürtökben; tovább Czárán Antal nagyobb mennyiségű igen szép bakator s néhány fehér fajú kiállitmánya, előbbi róza-szőlő néven; aztán gr. Apponyi Sándor 34 féle szőlő-

ője Eberhardról; Meszöly Gyula 58 féle finom szőlője Enyingről; Dr. Lator Géza 42 féle jeles faja N.-Szőlősről; Gerhardt György 36 féle igen szép válogatott faju csemege csoportja Kassáról; Reichsthaler Anna urhölgy gyönyörű nagy pukétja és párnája igen szép faju szőlőkből (a párna csupán Izabella Catawbából) s gyönyörű barackjai; Polyakovits Alajos 102 féle igen nevezetes és finom érett szőlő gyűjteménye Szabadkáról; Halász testvérek asztali kosár alakú művészies kiállítmánya 7 féle jeles csemege fajan Budapest; özv. Szatmári Király Pálné 60 féle szép szőlője Zsolczáról; Molnár Ágoston 98 féle szép gyűjteménye Bessenyődről; Márffy Emil 37 féle jeles fajtái Bárdról; A Budapesti m. kir. vinczellér képezde 200-at meghaladó gyűjteménye nagy eserepekben és levágott fürtökben; Göndöcs Benedek néhány jeles faja B.-Gyuláról; Megde Bertalan 42 féle szőlője Mező-Berényből; Sonkoly Antal 10 féléje Szarvasról; Bogár Dániel 44 féléje B.-Csabáról; Békésmegyei gazd. egyesület 90 féléje; Vidorszky Károly igen szép és kiváló faju gyűjteménye B.-Csabáról; Stark Adolf hasonló jeles minőségű gyűjteménye szintén B.-Csabáról; Janky József 48 féle kiváló faja, — melyekkel kivitelre is nagyban dolgozik — N.-Váradról; Kocsis József szép „rózsá“-ja ménesi szőlőjéből; Tarky Lajos 6 féle szőlője Gombán; Dr. Kielberger György 66 féle nevezetes csemege szőlőgyűjteménye Tahitótfaluból; Fejős Károly gyönyörű kék kadarkája (csupán ez) Szegszárd; Mezős László — csupán Somja — már egészen azonban aszúba menve Tolcsváról; Ermel Vojnits Erzsébet 84 féle szép szőlője Ó.-faluból; Tarczali m. kir. vinczellér képezde igen szép 150 féle bor- és csemege gyűjteménye; Kupa Péter szép szőlői az ékítésül szolgáló lusztereken, Pomázzról; Br. Weisz Pál kálazi szőlőtelepéről 125 féle válogatott bor- és csemegefaj; Schön Lipót Bácskában, Cservenkán termelt és igen gyönyörűen fejlett csemege és bor faja, 36 félében; Voyta Adolf 25 féle szép szőlője Pápáról; s végül — betetőzőül — gr. Andrássy Gyula legszebb csemege gyűjteménye Zemplénmegye — szőlőskői uradalmából 105 cserépben dús terméssel, — sugyan enynyi féle levágott fürtökben tányérok.

Ezekben van — habár nem teljesen — de meggyőződéssünk szerint elég sikerülten föltüntetve hazánk szőlőszete, országos kiállításunkon.

A szőlő kiállítást — kitűzött napon — 24-én déli 12 órakor maga gr. Széchényi Minister úr ő excellenciája nyitotta meg Matlekovits és Máday osztály-tanácsosok, s a jurytagok tekintélyes száma jelenlétében s bocsátotta azután a kíváncsian váró nagy néptömeg néző rendelkezése alá. A ki nem látta és nem láthatja e kiállítást annak fogalma alig lehet arról, hogy amivel bir e tekintetben is édes hazánk s miként tudják — ha akarják — azt lelkes üggyársaink egy varázslásra a világ szemé elé tárni.

Azért irtuk ki névszerint a résztvevők szép csoportját, hogy kiki láthassa e tükörben azokat, kik országos érdekből is tenni iparkodnak, de másfelől azt is jelezni óhajtottuk ez által, hogy — ha nevet nem is említünk — kiknek nem szabadott volna még innen hiányozniok?! Legió azok száma, a kik távol maradásukkal tündökölnék csupán. S pedig hogyan keres-

ték a fürkésző szemek kitűnő erdélyi boraink anyagát, magáról a Küküllők- és Maros mentéről, az erdélyi hegyaljáról, mezőségről stb., s a Királyhágontulról oh mennyi más helyekről, és valánk Erdélyből egyes-egyedül, t. i. az erdélyi gazdasági egyesület köztelki collectivitásával. Különben — mentségeül e terület szőlős gazdáinak — bátran kimondhatjuk, hogy e gyűjteményben minden faj megtalálható, a mi az erdélyi jó bort és asztali szőlőket nyújtja. De nemcsak, sőt a világ összes borai és csemege fajaival ott valánk avval a teljes választéku anyaggal, mely „nagy-utczai“ szőlős kertünk erdélyi magyar, francia és német bortábláiban mint borfajok s a többi hét táblában mint teljes csemege fajok összesége díszlik, s beszéli az ott megjelenőknek, hogy kertjeikbe és szőlőhegyeikbe azokból miket ültessenek és miket ne ültessenek.

Hanem azért mégis fájt és fájni fog még sokáig, hogy erdélyi üggyársaink indolenciája annyira hasonló tulajdó szőlész társainkéhoz.

Béke azért mégis velünk, mert habár jelezve lett főnebb, hogy kik honnan állítottak ki, a kevésbé fürkésző lélek és szem annyira elégtűl nemzetközi szőlő-kiállításunkkal, miszerint a nyilvánításokból ítélve, éppen semmi kívánni való nem maradt fönn. Merész mondás, de néhány napi közvetlen fül- és szemtanuskodásunk nyilván kimondatják ezt velünk.

Hogy az egész kiállítást igen tömegesen látogatják napokban is, s talán tömegesebben, mint bármikor, kétséget nem szenved; hogy azonban e fris kiállítmány épületébe szokatlanul özönlik az érdeklődők serege késő estig, s mindenki innen is teljesen megelégedve távozik s tér vissza újra meg újra, örömmel jelezhetjük. Legnagyobb gyönyört az intézőkön kívül magok a kiállítók látszanak élvezni, kezdve Andrássy gr. ő excellenciáján, ki mindegyre vissza megy, vissza tér s csak amugy büszkén mutogatja minisztere s más „nagy“ collegáinak utolérhetetlenül gyönyörű cserépes csemege fajait.

Maga Erzsébet királyné ő felsége is szombaton 11 órakor legelőbb e szőlő kiállítmányt vette szemle alá s csipkedte drága „gyöngyöcskéi“-vel a fenséges főhercegnőkkel együtt az érettnél-érettebb boldog szőlő bogycskákat, s fejezte ki e kiállítás fölötti „teljes megelégedését“, s kegyeskedett aztán látogatni tovább egyebeket is, d. u. 5 óráig a kormány elnök, gr. Széchényi, gr. Zichy ő excellenciájuk kaulazolása s a folyvást kíséző kíváncsi néptömeg lassu, de szívből jövő és szívhez szóló csendes éljenzései mellett. Áldás reájok és édes hazánkra!!

Egyedeket jövő számra halasztva, még csak annyit kívánunk jelezni, hogy a három legelső t. i. a nagy díszoklevél a jury által gr. Andrássy Gyula, az erdélyi gazdasági egyesület és pécsi szőlős gazdák egylete kiállítmányának íteltetett oda, s közreműködési érdemmel jutalmaztattak ez alkalmakból Mathiász János, mint a gr. Andrássy szőlőszetének igazgatója; Szentgyörgyi Lajos az erdélyi gazdasági egyesület szőlőszete körül tett ér-

demei és Horváth Antal pécsi ügyvéd a pécsi szőlős gazdák együletében tett s ez alkalommal is tanúsított lelkes buzgalmaért.

(Vége köv.)

A budapesti országos kiállítás kitüntetései.

(Az erdélyrészi kiállítók felsorolása.)

I. Csoport.

Mezőgazdaság és mezőgazdasági szakoktatás.

1. Diszoklevél.

Erdélyi gazdasági egyesület, Kolozsvártt. Közhasznu munkásság- és gyakorlati irányért.

2. Kiállítási nagy érem.

Brassó megye gyűjteményes kiállításában: Brassó-kerületi földműves-iskola, Földvár. Kitünő termelésű borsó-, lencse- és babért.

Erdélyi gazdasági egyesület gyűjteményes kiállítása, Kolozsvár:

Résztevők: Báró Bánffy Ádám választói gazdaságának és kertészetének collectiv kiállítása. Nagyban termelés-, haladás- és versenyképességért.

Gróf Bánffy György, Bonczhida. Kitünő termelésű lencse- és borsóért.

Dr. Berde Áron, Szucság. Kitünő termelésű lencseért és borsóért.

Báró Bornemisza Tivadar, Maros-Illye. Kitünő termelésű repce- és lenmagért.

Ferenczi Károly, Székely-Udvarhely. Kitünő termelésű tengeri és babért.

Ifj. Gáspár János, Maros-Csücs. Kitünő termelésű székely tengeriért.

Br. Kemény Géza, Csekelaka. Kitünő termelésű komlóért.

Ifj. Lészay Ferencz, Magyar-Gorbó. Kitünő termelésű rozs- és tengeriért.

Márton Ferencz, Csik-Szent-Márton. Kitünő termelésű zab-, borsó- és lencseért.

Ifj. Petki Ferencz, Királyhalma. Kitünő termelésű komlóért.

Gr. Teleki Miksa örökösei, Kendi-Lóna. Kitünő termelésért és haladásért.

Ifj. Zeyk Dániel, Tompaháza. Kitünő minőségű fekete mályváért.

Dr. Wolff Gyula, Torda. Szakszerű gyűjteményért.

Gr. Andrassy Gyula, Maros-Ludas. Kitünő termelésű gyapjuért.

Lázár Manó, Nagy-Sármás. Kitünő termelésű gyapjuért.

Szalánczy Lőrincz, Fugad. Kitünő termelésű gyapjuért.

Veres Miklós és Grát János, Nagy-Enyed. Kitünő termelésű gyapjuért.

Erdélyrészi okszerű méhész-egyesület, Kolozsvár. Közhasznu munkásság- és gyakorlati irányért.

Bodor László, Kolozsvár. Gyakorlati irányu kaptárért.

Gebhardt Döme, Kolozsvár. Gyakorlati irányu méhkasért.

Id. Hutter Sámuel, Kolozsvár. Kitünő minőségű keretes mézért.

Korbuly Zati, Ó-Radna. Kitünő minőségű mézért.

Kulisseky Endre, Kolozsvár. Gyakorlati irányu méhkasért.

Tamásy és Voith, Dezmér. Kitünő minőségű méznek nagyban való termeléseért. —

Fogaras megyei gazdasági egyesület gyűjteményes kiállításában:

Horváth Mihály, Fogaras. Kitünő minőségű lóheréért. —

Földművelési iskola, Medgyes. Jó minőségért.

Kozma Ferencz, komlótermelő, Székely-Keresztur. Kitünő termelés- és gyakorlati irányért.

Nagyszebeni ker. mezőgazd. egyesület gyűjteményes kiállítása.

Résztevők: Kereszténysziget község. Kitünő minőségű bab- és zabért. — Simonis Péter, Nagy Disznód. Versenyképességért. — Veresmart község. Kitünő minőségű lencseért.

Segesvári komlótermelő-társulat. Új termelési ág meghonosítása- és közhasznu munkásságért.

Szeben megyei községek gyűjteményes kiállításában:

Márkod község, kitünő termelésű lenért.

Szentkirályi Árpád, Székely-Keresztur (Udvarhely megye). Új fajta székely tengeri meghonosítása- és kivitelképességért.

Szolnok-doboka megyei gazdasági egyesület gyűjteményes kiállítása, Deés.

Résztevők: Özv. Betheg Kelemenné, Felőr. Kitünő termelésű karós bab- és tengeriért. — Báró Bornemisza Károly, Nagy-Debrek. Kitünő termelésű magfélékért. — Bovánkovics Gyuláné, Deés. Kitünő minőségű lencseért. — Csomafáy Farkas, Róhi. Kitünő minőségű borsóért. — Fazekas József, Deés. Kitünő minőségű répamagért. — Gazdasági egyleti kert, Deés. Kitünő termelésű répamag- és tengeriért. — Kepes Gyula, A-Körtvélyes. Kitünő minőségű aszalványokért.

3. Versenyen kívül álló kiállítók.

Gamauf Vilmos, Kolozsvár. Versenyen kívül, jury-tag.

Magyar kir. kolozs-monostori gazdasági tanintézet, Kolozs-Monostor. Versenyen kívül.

Nagyenyedi m. kir. vinczellér-képezde, Nagy-Enyed. Versenyen kívül.

4. Közreműködői érem.

Gr. Schweinitz Gyula. Kulturatlászért. (Erdélyi gazd. egyesület Kolozsvár.)

Szentgyörgyi Lajos. Gyümölcsképekért. (Erdélyi gazd. egyesület Kolozsvár.)

Horváth Bertalan, jószágigazgató. A birtokok szakszerű kezeléseért. (Gróf Teleki Miksa örökösei kendi-lónai uradalma.)

Kertész György, tanár. Szakszerű gyűjteményért. (Kolozsmonostori gazdasági tanintézet.)

II. Csoport,**Kertészet és szőlészet.****1. Kiállítási nagy érem.**

Heberlein Frigyes, Nagy-Szeben. Jó munkáért.

2. Versenyen kívül álló kiállítók.

Nagy-enyedi m. kir. vinczellér-képezde. Versenyen kívül.
Kolozsmonostori gazd. tanintézet. Versenyen kívül.

* * *

IV. Csoport.**Állati termények.****1. Kiállítási nagy érem.**

Grof Andrassy Gyula, Maros-Ludas. Kitünő termelésért.

Lamberger K. és fia. Brassó. Versenyképességért.

Lázár Manó, Nagy-Sármás, Kitünő termelésért.

Magyar országos méhészeti egyesület
gyűjteményes kiállítása.

Résztevő: Chorus Gyula, könyvezető, Bánffy-Hunyad.
(Kolozs megye) Jó munkáért.

Erdélyrészi okszerű méhészet-egyesület
gyűjteményes kiállítása, Kolozsvár.

Résztevők: Bodor László, k. ügyész, Kolozsvár. Versenyképességért. Erdélyrészi okszerű méhészetegyesület, Kolozsvár. Gyakorlati irányért. Gebhardt Döme, Kolozsvár. Jó munkáért. Id. Hutter Sámuel, Kolozsvár. Versenyképességért. Kulissky Endre, Kolozsvár. Jó munkáért. Tamási és Voith, Kolozsvár. Versenyképességért.

Horváth György, távirtdatiszt, Brassó. Jó munkáért.

Mössmer József Tivadar, főkertész Bacza (Szolnok-Dobokamegye). Versenyképességért.

Az országos tejjgazdasági felügyelőség által rendezett sajt- és vajkostoló csarnok gyűjteményes kiállítása.

Mokán Miklós, Kopecz (Háromszék megye). Kivitel képességért.

Résztevők: Szalánczy Lőrincz, Fugad. Kirünő termelésért.

Simonis Péter, Nagy Disznód. Versenyképességért.

Veres Miklós és Graf János N.-Enyed. Kitünő termelésért.

2. Versenyen kívül álló kiállítók.

Földvári földm. iskola Földvár. Versenyen kívül.

Hosszúfalusi [fametsző iskola, Hosszúfalu. Versenyen kívül.

Kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet, Kolozsmonostor. Versenyen kívül.

IX. Csoport.**Bor és egyéb szeszes italok.****1. Diszoklevél.**

Br. Apor Károly, M.-Vásárhely. Kitünő minőségű rajnai rizling- és tramini boraiért.

Erdélyi pincze-egyesület, Kolozsvár. Kitünő minőség- és szakszerű kezeléseért.

Paget János, Gyéres. Kitünő erdélyi boraiért és az erdélyi bortermelés előmozdítása körül szerzett érdemeiért.

2. Kiállítási nagy-érem.

Arzt Pál-féle pinczészet, Brassó. Kitünő fehér rizling-, muskat- és steiniger boraiért.

Ifj. Benel János, Kolozsvár. Jeles fehér czelnai aszú boraiért.

Czell Frigyes és fiai, Brassó. Kitünő telkéességért.

Erdélyi gazdasági egyesület gyűjteményes kiállítása, Kolozsvár.

Résztevők: Balázsfalvi érseki uradalom. Kitünő fehér asztali boráért.

Balla Pál, Maros-Ludas. Kitünő fehér boráért.

Gr. Bánffy György, Bonczhida. Jó fehér bakar boráért.

Dr. Barts Ferencz, Gyulafejérvár. Jeles fejeér asztali boráért.

Batta Bertalan, Alvincz. Kitünő 1869-iki fejeér asztali boráért.

Beke Antal, Gyulafejérvár. Jó boraiért.

Dr. Bócz József, Nagy-Enyed. Kitünő 1880. és 1882-iki fejeér boráért.

Br. Bornemisza Tivadar, Maros-Ilye. Jeles 1879-iki fejeér szakamási boráért.

Bürger Márton, Krakkó. Jó fejeér asztali boráért.

Czirner József, Nagy-Enyed. Kitünő 1880-iki fejeér boráért.

Folyovics Sándor, Nagy-Enyed. Jó boraiért.

Gáspár János, Nagy-Enyed. Jeles 1875-iki fejeér boraiért.

Gebenbauer József, Kolozsvár. Jeles boraiért.

Gerendy István, Sövényfalva. Kitünő boraiért.

Glück Mór, Alvincz. Kitünő 1882-iki vörös boráért.

Gombos László, Torda. Kitünő fejeér-, olasz-rizling- és tramini boraiért.

Gyarmathy és társa, Sz.-Udvarhely. Jó minőségért.

Báró Horváth Ödön, Alvincz. Jó vörös 1883-iki carbenet boráért.

Gr. Horváth-Toldy Lajos, Magyar-Bretteye. Kitünő vörös asztali boráért.

Br. Jósika Sámuel, Jó fejeér bakar boraiért.

Br. Kemény Endre, Magyar-Bükkös. Jeles fejeér 1876-iki som boráért.

Br. Kemény László, Alsó-Gáld. Kitünő boraiért.

Lázár Manó, Nagy-Sármás. Kitünő 1884-iki fejeér asztali boráért.

Lengyel Ádám, Torda. Jeles fejeér rizling boráért.

Mártonfi testvérek, Nagy-Enyed. Jó minőségért.

Mendel Manó, Gyulafejérvár. Kitünő 1879-iki fejeér boráért.

Mészáros István, Felvincz. Kitünő fejeér csemege-boráért.

Müller Mihály, Nagy-Enyed. Jó fejeér tramini- és rizling boráért.

Novák Ferencz, Gyulafejérvár. Jó 1876-iki fejeér boráért.

Osztian Gerő, Torda. Kitünő fejeér tramini boráért.

Szabó Gyula, Leesmér. Jó 1882-iki fejeér boráért.

Szalánczy Lőrincz, Fugad. Kitünő fejeér som boráért.

Szász József, Nagy-Enyed. Jeles 1882-iki fejeér asztali boráért.

Szentjánosi Ferencz, Kolozsvár. Jeles pezsgőért.

Gr. Teleki Domokos, Sárpatok. Kitünő boraiért.

Özv. gróf Teleki Gézáné, szül. gróf Bethlen Margit, Ger-nyeszeg. Jó 1882-iki carbenet boraiért.

Gróf Teleki Károly, Felső-Ujvár. Kitünő fehér szilvási-és chateau boraiért.

Gr. Teleki Sámuel, Sáromberke. Kitünő fehér traminí, kövér és sauvigne boraiért.

Gr. Teleki Sándor, Nagybánya. Kitünő 1872-ki fehér boraiért.

Gr. Teleki Sándor örökösei, Czelna. Kitünő 1876-iki fehér pecsenyeboraiért, kitünő törköly pálinkáiért és jó minőségű silvoriiumért.

Török Bertalan, Nagy-Enyed. Kitünő 1878-iki fehér boraiért.

Ugron Miklós, Mező-Záh. Kitünő fehér pecsenye boraiért. Vinczenti Nándor, Diód. Jó fehér rizling boraiért.

Weress Dénes, Torda. Kitünő 1862-iki fehér és rizling boraiért.

Dr. Wolff Gyula, Torda. Kitünő boraiért.

Zeyk Gábor, Diód. Kitünő 1876-iki fehér rizling boraiért.

Zeyk József, Maros-Gombás. Kitünő fehér, zamatos és chateau gombási boraiért. —

Fleischer M. és társa, Brassó. Kitünő boraiért.

Groffner Katalin, Nagy-Szeben. Kitünő 1862-iki fehér asztali boraiért és jó seprü-szeszért.

Hermann János, Fogaras. Kitünő 1874-iki fehér pecsenye-boraiért.

Hoch József, Kiskapus. Kitünő 1866-iki fehér-, traminí-és muskotály-boraiért.

Kispál Sándor, Szőkefalva. Kitünő fehér asztali boraiért.

Laitner, Székey és társai, szesz-gyárosok, Szilágy-Kraszna. Kitünő 1881-iki cognacért.

Magyar kir. országos központi mintapince gyűjteményes kiállítása.

Kemény István báróné, Csombord. Jeles fehér rizling boraiért.

A magyar szesztermelők egyesületének gyűjteményes kiállítása.

Kenyeres Károly, Brassó. Kitünő gyártmányért.

Kraft Károly, Maros-Vásárhely. Haladásért.

Krémer Sámuel, Deés. Haladásért.

Voith Gergely, Deés. Haladásért.

Weisz Mór, Kolozsvár. Haladásért.

Mártonfy-testvérek, N.-Enyed. Kitünő minőségű szeszért.

Neff Károly, Kolozsvár. Jó minőségért.

Schuster József, Nagyszeben. Kitünő fehér válogatott és rizling boraiért, továbbá jeles szilvoriiumaiért.

Teutsch József, bor- és szeskereskedő, Segesvár. Kitünő boraiért és kitünő szilvoriiumaiért.

3. Versenyen kívül álló kiállító.

Sigmond-testvérek, Kolozsvár. Versenyen kívül, jury tag.

4. Közreműködői érem.

Döbéli Adolf, sörfőzd. Jeles berendezésért. (Krafft-féle sörfőzde és szeszgyár, M.-Vásárhelyt.)

Sombori Gyula, gyárvezető. Jeles vezetésért. (Krafft-féle sörfőzde és szeszgyár, M.-Vásárhelyt.)

A kalászos növények gyomainak ismertetése és irtása.

(Vége.)

31. *Hérics*. *Adonis aestivalis*. — Egy nyári gyom. Virága sötét vörös, kiterült. Csészéje kopasz, a korollához simuló. Terméskéi fogasak. Van halvány kisebb- és tömény veres nagyobb viratu alakja. Művelési talajokon leginkább a gabnafélékben fordul elő. A talaj mély művelése által kipusztítható.

32. *Kigyós hagyma*. *Allium scorodoprasum*. — Levele keskeny, lapos, élén erősen érdes. Ernyője hagymatermő. Virága piros.

Előfordul a gyom úgy az őszi, mint a tavaszi gabnavetésekben. Jól művelt talajon azonban sohasem található; csakis a kiélt sovány földeken, hol sokszor oly nagy mennyiségben lép fel, hogy teljesen elborítja a talaj felületét. A talajnak szorgalmas mély művelése s erős trágyázás által irtható.

Magva cséplés alkalmával a gabnába kerülve, annak kellemetlen hagymaszagot kölcsönöz.

33. *Halvány mák*. *Papaver argemone*. — Szára felálló, leveles; több virágu. Virága veres. Tokcsája pák idomu. Igen szórványos s kóbor növény a vetések között. Leginkább száraz talajon fordul elő. Gyomlálás és mély szántás által irtható.

* * *

Végül még — eltekintve az egyes gyomok specialis sajtóságaitól — a gyomirtás általános szabályairól, irtásmódjairól fogok említést tenni.

E szabályok s általános irtásmódok röviden következőkben foglalhatók össze:

1. Első és lelkiismeretes kötelessége a gazdának a tisztavető mag használata, mert ez által legközvetlenebbül működik a gyomok terjedése ellen.

2. Okszerű vetésforgás behozatala, s ennek keretén belől a földnek kellő megművelése, lehető mély szántás, s az ezen művelet következtében felszínre került, — különösen a gyökről szaporodó gyomok gyökereinek gondos eltávolítása s megsemmisítése. Itt tartom főlemlitendőnek azt is, hogy minden talajnak lehetőleg azon kulturnövényt adjuk, mely azt legjobban kedveli, hogy buja fejlődésével a káros gyomokat elnyomhassa, ne pedig ő semmisüljön meg amazok által.

3. A sormivelés behozatala s annak gondos keresztülvitele, mi által még kalászos növényeink is legalább egyszer fogatos kapával megtisztogathatók. A netán fölmerült hiány természetesen kézi kapával lévén után pótlendő. Ezen eljárás a sokba kerülő kézi gyomlálást csaknem teljesen fölöslegessé teszi.

4. Takarmánynövények termesztése, mely az okszerű vetésforgásban benne foglalatik ugyan, de a gyomirtására való kedvező hatásánál fogva, itt külön is főlemlitendőnek tartom. Ugyanis míg egyrészt az ilyen növények rend-

szerint dús fejlődésüknél fogva inkább elnyomják a gyomokat, másrészt gyakori kaszálásuk által meggátoljuk azok magba menetelét s ilyenén való szaporodását. A gyomirtásra való tekintetből legcélszerűbb a luczerna és lóher termesztése, amaz mélyreható erős gyökérzetével főleg a gyökről szaporodó gyomoknak lévén nagy ellensége, emez pedig kiválólag dús beárnyékolás által a magról szaporodó gyomokat irtja.

5. A nagyon elgazosodott zöld vetéseket, melyekből a gyomok kiirtása a haszonnal arányban nem álló költségbe kerülne, használjuk fel inkább takarmánynak, — kaszálás vagy legeltetés által — semmint a gyommagvakat beérni hagyjuk jövő terméyeink rendkívüli hátrányára.

6. Fejtsünk ki földjeink trágyázásánál nagy óvatosságot s oly átiatok trágyáját, melyek gyommagvakal kevert táplálékot vesznek magukhoz, csak ezen gyommagvak csiraképességének biztos megsemmisítése (pl. compostban) után hordjuk ki földjeinkre.

7. Irtsuk az utszéli gyomokat s különösen a földjeinket övező árokpartokon ne engedjük virágzásba s magba menni a gaznövényeket, nehogy ezek többé-kevésbé könnyű s pelyhes magvai a szél által vagy madarak közvetítése folytán szántóföldjeinkre vitessenek s azoknak nagy gondal és költséggel fentartott tisztaságát megzavarják.

8. Ugyancsak a fenti okból nem eléggé ajánlható a társulás, vagyis hogy szomszédainkat megnyerve ez eszmének, közösen folytassuk az irtóháborut közös ellenségünk ellen, mert nem sokat fog érni törekvésünk, illetőleg nem fogja azt teljes siker koronázni, ha a szomszédos földek ujjabb és ujjabb erőt kölcsönöznek az ellenségnek.

9. Használjuk fel gyomirtásra a tarlóégetést, mely megengedhető akkor, ha nagyon gazos terményt arattunk le; ily esetben lehető magas tarlót hagyjunk. — Ezen eljárás által elérjük azon célt, hogy a kipergett mag nagy részét teljesen megsemmisítjük, e mellett a gyök sarjképességét is erősen megtámadjuk.

10. Ha körülményeink s gazdasági viszonyaink megengedik alkalmazzuk a kiszáritást, alagsövezést; mert mint a gyakorlat bizonyította a tulnedves talajok fészkei s táplálói a legtöbb s legveszélyesebb gyomoknak, melyek azonban életfentartási tényezőjük egyik legfontosabbjától a nedvességtől megfosztatván, pusztulni fognak. De ha az alagsövezést nem alkalmazhatnánk is, annyit mindenesetre tegyünk meg, hogy a földeinken megállott vizeket, tócsákat árok segítségével vezessük le, mert mint emlitém ezek főtenyezői a gyomok tenyészetének.

11. Célszerűen felhasználhatjuk a gyomirtásra a sertéseket is; ugyanis ezen állatok turkálásuk közben nemcsak az álezákat és rovarokat, hanem a gyommagvaknak és gyökereknek nagy részét is elpusztítják.

12. Gyommagvakal telített földeinknél, ezek kitisztítása céljából alkalmazhatjuk a következő eljárást: aratás után szántunk fel sekélyen 3—4 cmnyire a talajt, hogy a kipergett magvak némi földtakarót kapjanak, mi által a kicsírázásra kedvező helyzetbe jönnek s pár hét alatt fejlődésnek in-

dulnak. Ekkor boronával, fogással járassuk meg a földet kitépetvén a fejlődő gyomokat. — Ezután kevésbé mélyebb 6—8 cmnyi szántást adjunk, hogy a régebbi, de csiraképességüket megtartott magvak hozassanak felszínre s jöjjenek csirázásba, melyeket aztán a főntebbi mód szerint pusztítsunk el. Ekkor ismét egy ujjabb 10—12 cmnyi szántással az ezen rétegben levő magvak elpusztításának vessük meg alapját. Ha ezen tagadhatlanul sok munka s költségbe kerülő eljárást következetesen alkalmazzuk a legmélyebb művelésben részesülő réteggel, leggazosabb földjeinket is megtisztíthatjuk a gyommagvaktól s nem leszünk kitéve azon eshetőségnek, hogy vetéseinket várokozásunk ellenére, újra és újra óriási mérvben ellepi valamely veszélyes gaznövény s ez által a sok munka és költség bőven kárpótolva leend. Különösen ajánlható ez eljárás olyan földek-nél, melyek nagy mértékben voltak ellepve vadrepce, pipacs, buzavirág s más effélékkel, melyek óriási mennyiségű s csiraképességüket évekig megtartó magvakat hoztak létre, s a talajt ilyennel telítették.

Ha ezen eljárásokat, vagy ezek közül a legmegfelelőbbeket alkalmazni fogjuk, nyugodtabban tekinthetünk szét gazdaságunkban, mert nem leszünk kitéve a gyomok által okozható, s gyakran nagy beszámítás alá jövő eshetőségeknek, s el lesz érve gazdálkodásunk egyik főcélja, t. i. több és jobb minőségű, s mint ilyen, jobban is értékesíthető terményeknek birtokába jutunk, s így fáradozásunknak méltán megérdemelt gyümölcsét élvezni fogjuk.

Ne halogassuk tehát e részbeni teendőinket, mert a gomba módra szaporodó gyomok kiirtása később több költséggel jár, hanem földeink megművelésével kapcsolatosan a gyomirtási munkálatainkat is végezzük, s ha ezt tenni fogjuk, nem lesz okunk félni ama régi példabeszéd örök igazságától: „ki m i n t vet, u g y a r a t.”

Debreczen.

Nagy Jenő.

A boronák és grubberek munkájáról.

Jóllehet, hogy a talajművelésnél az ekének jutott a legfontosabb szerep, mégis épp oly kevésbé nélkülözhető eszközzé vált a mellett a borona is. Az eke munkájának kiegészítője a borona. Igaz, hogy eleinte csupán a mag alátakarására használták a boronát, de később többoldaluvá nőtte ki magát, a mennyiben jó szolgálatot tesz a rögök elaprózásánál, a gyomok kiirtásánál, továbbá igen alkalmas eszközzül szolgál a talaj felső rétegének lazítására, elegyengetésére, mi által a talajt tisztítjuk, a levegő bejárását előmozdítjuk s az altalaj nedvességének elpárolgását hátráltatjuk.

A mi a boronák szerkesztését s kezelését illeti, általános szabályok a következők: 1. hogy a fogak a borona ráájába erősen legyenek beillesztve; 2. minden fog külön barázdavonalat huzzon; 3. a fogak egymástól egyforma távolságra álljanak s egyforma mélyen járjanak. A borona mély járása különben megterhelhetésén (súlyán) kívül a befogástól is függ. Nevezetesen, ha hosszúra vesszük az istrángot mélyebben járnak a fogak, s viszont, ha visszafelül fogjuk be az álla-

fokat, (vagy az egytagu sarkos boronáknál a szegleten) akkor sekélyebben.

A sűrűbb fogu boronák könnyű talajokon valók. A ritkább foguak a mélyebb művelésre alkalmasabbak.

Hogy mily irányba történék a fogasolás, arra nézve azt feleljük, hogy a fogas munkája mindig erősebb, ha a barázdákkal kereszt irányba történik a fogasolás. De nem mindig van erős fogasolásra szükség; néha éppen sekélyen kell azt végezni. Többször egymásután következő boronálásoknál azok mindegyikét külön irányba teljesíteni czélszerűbb.

Ha nyílt barázdába vetjük a magot, (a mit különösen nagyobb magvaknál, vagy laza talajon szoktunk tenni), az esetben mindig kívánatos kétszer keresztbe járni a boronát, hogy a mag betakarása egyforma legyen.

Éppen úgy, ha hosszú gyökerű gyomokat akarunk kipusztítani, akkor is kétszer járjuk meg a talajt egy irányba nehéz boronával, s harmadszor azzal keresztbe. Erős lejtésű talajon az utolsó boronálást nem jó a lejtés irányába teljesíteni, mivel a fogas által huzott barázdákba húzódik a víz.

A boronák beosztásáról szólva, a leghelyesebb beosztás onnét indul ki, hogy milyen nehéz az és milyen mély munkát végez?

A legnehezebb boronák kétségkívül a grubberek, melyek fogainak száma sokkal kevesebb, de tartósságuk annál nagyobb szokott lenni; az e fajta eszközök kiválólag mély művelésre valók.

Rendesen 4 ökörrrel huzatnak, de sokszor annyinak is nagy munkát adnak.

E munkán könnyítendő, kívánatos, hogy a lábai rézsutosan álljanak, továbbá, hogy egymás mellé egy legyenek állítva, hogy az első az utóbbiak munkáját könnyítsék, azután, hogy egymás mellett a lábak sűrűn ne álljanak, (mert megtörlődik előtük a föld), hogy azok aczélozva legyenek s oly formával bírjanak, hogy a kemény földbe is könnyen behatolhassanak.

A grubberről a gazdák véleménye igen elágazó, a mi nem csoda.

A grubberek igen jó szolgálatot tesznek, ha a talajt mélyen akarjuk megporhanyítani (30 cm.); de ez esetben igen nagy vonóerőt kívánnak, pl. a Rainforth-féle grubber-borona 15 cm. mélység mellett átlag 226 mkg. vonóerőt kíván. Az Ashton-féle pedig ugyanoly munka teljesítése mellett átlag 277 mkg. erőt vett igénybe,*) úgy, hogy ily mélységig dolgozni velők az igavonó állatokra kinos; de annál előnyösebben kihasználható a föld művelésnél. És tulajdonképen nem is a kívánt erő oly nagy, mert hisz mély szántásnál még nagyobb erőre van szükség, hanem a folytonosan változó huzóvonal okozza ezt a nagy munkát az állatoknak.

A nehezebb ilyfajta eszközökhöz tartozik még továbbá a skarifikátor (késes borona) és a grubber-borona is.

A skarifikátor csoroszfyaalakú vasakkal van ellátva, s az erősen meggyepesedett talaj (rét, vagy luczernás) felhasogatására szolgál — kemény talajon.

A grubber-boronák már ismertebbek s ujabban mind nagyobb keletnek örvendenek s nagy becsük az, hogy a talajt igen jól lehet velők porhanyítani s a gyomokat irtani.

Nevüket onnét nyerték, mert tulajdonképen a közönséges vasfogashoz igen hasonlóak, csak annyiban térnek el, hogy fogaik elől kissé megvannak görbitve, s hosszúságuk 24 cent. tehát a mély művelésre alkalmasak.

Elöl egy kis kerekcsap lábou nyugszik az e fajta borona s az őszi szántás után tavasszal a vetés előkészítésére előszere-ttel használják többfelé.

A könnyű s nehezebb boronák egy gazdaságban sem nélkülözhetők.

A könnyű boronákat különben megterhelhetetés által nehezebbé tehetjük. Továbbá, ha fogai rézsut vannak beállítva a boronának az által, ha visszafelé huzatjuk gyengébb munkát teljesíthetünk, s erősebb munkát végzünk, ha előlről akasztjuk hozzá az ígás erőt. Azonban tudni való, hogy mai nap a jobb kultúra megkívánja már, hogy ne csak egy, de több fajta boronát tartsunk.

Az igen könnyű boronáknál a fogak elegendő, ha 12 — 14 cent. hosszúságot kapnak, de a nehéz boronák fogainak legalább is 15 — 18 cent. hosszúsággal kell bírniok.

A boronák nagy jelentősége abból is kitünik, hogy használatuk minden időszakra kiterjed. Minden szántás után ott találjuk rendesen a boronát. Azután, ha a talaj megkérgesedik, az ugar elgyomosodik, vagy ha a talajt rónázni, a vetőmagot vagy elhintett portrágyát alátakarani kell, mindig csak a borona talál alkalmazásra. Sőt a réteken is jó szolgálatot tenne, ha gazdáink a rétekre nagyobb gondot fordítanának. Ujabban meg a nagyban való termelés mellett már régiebb idő óta szokásban van a tengeri (törökbuza) s pityóka földeket kikelés után megfogasolni s csak azután kapálni.

A mi már most a borona alkalmazásánál megfigyelendő körülményeket illeti, tekintetbe jö itt a talaj állapota, az utánna következő növény maga stb.

Általánosságban irányadó, a) hogy a boronálás egyszerre s ne megszakítva több ízben hajtassék végre; b) hogy a kemény talajokon a rögök szétlőrésére, nem különben az erősen gyökerező gyomok kiirtására mindenkor a nehezebb s erősebb boronák alkalmaztassanak; c) a boronálás inkább lovak által végeztessék, mert a borona gyorsabb vontatás mellett jobb munkát végez; d) végül utoljára mindig könnyű boronával kell elsimitni a talajt.

Ha a főczél a talaj éredését előmozdítani, akkor ne boronáljuk szántás után legott a talajt, hanem hagyjuk érdes barázdákban fekvé, mig t. i. a gyomok fel nem vergődtek rajta.

Ha pedig gyomirtás a czélunk, akkor egy ideig, hogy éredjen a talaj, úgy hagyjuk, s azután boronáljuk el, és ha a gyommagvak kikelltek leszántjuk azokat.

Megjegyzendő azonban végül, hogy a rögöknek a talaj tulságos finomra való elaprózása kerülendő, mert ez által igen eltömődne a talaj likacsai s bennök a nedvaramlás a hajcsövesség folytán — csökkenne. (Pr. I.)

Réti János.

*) L. Gotthard „Néhány cultivator ismertetését“.

A magméhek kiválasztása a közönséges kasokkal való méhészkedésben.

A magméhek kiválasztásának ideje az ősz. Rendszerint szeptember végén, vagy október elején van a méhek felverésének, illetőleg kénnel való lefojtásának az ideje. Ugyanekkor válogatjuk ki a magnak valókat is. A kiválasztás rendszeren, a sulya szerint történik. A legsulyosabbak az első rajok és a tavalyi anyák; ezeket tehát, mint legsulyosabbakat felszokták verni, mert ezekből lehet a legtöbb mézet nyerni. A kevésbé sulyosakat, melyek a második rajok szoktak lenni, ezeket hagyják meg magnak. A nagyon könnyűeket, mint többnyire a harmad rajok, azokat szintén felverik. Az egész kiválasztás tehát nem valami nagy bölcsességgel jár; de azért véletlenül még is helyes, és csak is így helyes. Az okai pedig a következők:

Tudjuk azt, hogy az első rajjal rendszerint az öreg anya jön ki. Rendszerint mondom, mert vannak olyan első rajok is, a melyik fiatal anyával jönnek ki. A mi abban az esetben történik, ha történetesen az anya a rajzás időszakát megelőzőleg két-három héttel elvész; akkor a méhek nevelnek magoknak új fiatal anyát, s ezzel jön ki az első raj, az u. n. éneklő raj. A fiatal anya t. i. mikor megérett és kirágja magát, még az anya bölcsőben elkezd kva-kogni, s ha nem felel neki senki, kibúvik. Azután a következő érett anya rájja ki magát. Ez is kva-kog. Ennek azonban már felel az előbb kibúvott anya, az tü-tü-től, vagyis hangot adván, énekel. Ezen éneklés mindaddig tart, míg a raj ki nem vonul, azért nevezik az ilyen első rajt éneklő rajnak.

Rendszeren azonban az öreg anyával jön ki az első raj. Ha most már első rajt hagyjuk meg magnak, az öreg anya miatt az soha sem biztos. Tudjuk ugyanis, hogy az anyák életkora 3—4 évre terjed. Megtörténhetik, hogy éppen a jövő télen vagy tavasszal jár le az anyának életideje. Hiába, volt akkor az erős népség, hiába a sok méz, vezér nélkül elkallódik a sereg; illetőleg nem lévén a méhcsaládnak anyja, nincs a ki folytonosan tojjék petéket, a melyekből új nemzedék keletkezik, s pótolja az elöregedettek helyét; azok lassan-lassan elhullanak, elpusztul a méhtörzs. Az első raj tehát azért nem jó magnak, — bárha különben nagyon kitünő lenne is, — mert öreg az anyja.

A tavalyi anyák sem lesznek jók újból anyáknak; mert ezeknek meg fekete a lépük. Tudjuk ugyanis, hogy a mint az anya az egyes sejtekbe rakja le a petéket, azt úgy cselekszi, hogy előbb bele néz, hogy meggyőződést szerezzen vajjon kellő képpen ki van-e tisztítva vagy sem. És csak akkor, ha erről meggyőződött, fordul meg, s dugja be potrohát a sejtbe, le egészen a fenékig, s úgy tojja ki a petét, azt mindig a sejt közepére helyezvén. A pete ott azután, a fiatal méhek, mint kollók melegítése folytán három napos korában felpattan, s kibúvik belőle a porond; ezt etetik a dajkák öt napig, ekkor két és fél nap alatt beköti magát, azután 3 nap alatt átváltozik bábuvá. Azután a befedett sejtben — mint báb — még hét és fél napig tovább érik. Huszonegy napos korában lesz érett; akkor a burok felpattan, az élő méh kirágja a sejt fenekét, vagy kupakját és kibúvik a sejtéből; de a burkot bent hagyja. — Egy burok

nem számít, mert az nagyon finom; ha azonban már 20—30 méhe kelt ki egy sejtéből, a bent maradt 20—30 burok annyira megszükiti azt, hogy az anya nem képes potrohát beledugni, nem képes a petét bele tenni, — tovább megy; s lehet, hogy csak minden tizedik vagy tizenötödik sejtbe teli le egy-egy petét; munkája nem halad. Nem szaporodnak a méhek kellőleg. Elkövetkezik a rajzás ideje is. Igaz, hogy vannak valamennyien, még kint is ülnek a kas szája előtt; és még sem rajzanak. Nem rajzanak azért, mert még sincsenek annyian, hogy meg ne férnének, hogy a kirajzásnak szükségét éreznék. Nem rajoznak tehát, csak várakoznak rá. Várakoznak, hogy megszorodjanak annyira, hogy kirajozhassanak. Tétlenségben elvesztegetik az időt. Az ilyen magméhek semmi látszatja nincs. Nem rajoznak, mert nem bírnak kellőleg felszaporodni, minthogy az anyjuk nem végezheti jól a pete rakás munkáját a szűk sejtek miatt. Mézet sem hordanak, mert ösztönük sugallatánál fogva, — hogy ne csak egyedenként, — de családonként is, elválás által, szaporodjanak, a rajzásra várakoznak. Ezeknél fogva a tavalyi anyák újból is anyáknak meghagyva, jó anyákká ritkán válnak. De nem jók azon oknál fogva sem, mert a sejtek már az első évben megszükülve, a második vagy későbbi években annyira megszükülnek, hogy a bennök születendő méhek kicsinyek, keveset bírók lesznek.

Szokták ugyan tavasszal a lépeket felválni, hogy a méhek új lépeket építsenek; csak hogy ennek az a hátránya, hogy azzal a méhek sok időt és mézet elvesztegetnek és még sem tökéletes a munka; mert csak a kezdetben építenek dolgozó méh lépet; a mint a rajzás ideje közelget, akkor csak hamar herelép építésére fordítják s majd lesz sok here.

A másodrajokkal már fiatal anyák jönnek ki; e tekintetben tehát biztosak vagyunk, hogy azok nem fognak a jövő időnyig elpusztulni, és sok petét is képesek tojni. A másodrajoknak új építményök van, s így azokba az anya petéit jól lerakhatja. Többnyire a 2-od rajok képesek kasukat tele is építeni, s így nem fognak sok herét nevelni. Egyáltalán a másodrajok mindazon kellékekkel bírnak, a melyek feljogosítanak bennünket arra, hogy azoknak magul hagyásával, azoktól jó eredményt várjunk.

A harmad rajok, ezek szintén fiatal anyával szoktak kijönni, építményök is új; tehát ezek is jók lennének magnak. Csakhogy ezek ritka esetben hordanak annyi mézet, hogy azzal kitelelhessenek. De a mi szintén hátrányuk lenne az, hogy kasukat nem építvén tele, a második évben igen sok herét nevelnének; mert a méheknek az a természetük, hogy csak az első évben építenek dolgozó méhlépet, azontul pedig már csakhamar, a mint tudniillik a rajzás ideje elközelget, herelépet építenek.

A magméhek kiválasztásának ezen módja — a régi, még mindig a sötétségben tapogatózó méhészeknek — az eljárása. Az okszerű, előrehaladt méhészek a közönséges kasokkal való méhészkedésnél is okszerűbben járnak el. A Dzierzon nyomdokait követők pedig méhtörzseiket mind meghagyván magnak, félre csak berendezik azokat. Az egyik eljárást „a közönséges kasoknak megszüretelése, azoknak megfojtása nélkül“ czimű

czikkemben már az 1885. évi napláromban elmondottam; a másik eljárás t. i. méhtörzseinknek télire való berendezése szintén ugyanott „A jó teletetés a méhészet mesterműve“ című cikkemben fellelhető.

Budapest.

Dömötör László.

EGYVELEG.

— **Kérelem.** Alóírt szakosztályi elnökség tisztelettel kéri azon ügytársakat (s még az eddig nem jelentkezöket is), kik az október 15—30-ig terjedő országos — s illetve nemzetközi — kiállításra gyümölcsökkel erdélyi és zsi kollektív kiállítványunkhoz járulni s illetve csatlakozni ígérkeztek, sziveskedjenek a Collectivitásunkba szánt gyümölcs anyagot — a menyinyiben csak lehetséges — egy-egy fajból legalább 5—6 drbot (Spécialitásabbjainkból kevessebbel is megelégszünk) belközép-utca 11. számú erdélyi gazdasági egyleti irodánkba (Gróf Mikó-ház) czimzetten jövő október hó öt első napja alatt kezeinkhez juttatni, hogy így nekünk is még elegendő időnk lehessen annak kívánt elrendezéséhez és 10-ére a helyszínére küldetéséhez.

Ügytársi tisztelettel Kolozsvárt, 1885. szept. 20.

Id. Bodor Pál, Szentgyörgyi Lajos,
gyüm. szakosztályi elnök. szakosz. jegyző.

— **Pályázat.** A földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miszterium oly egyéneknek, kik a szőlőművelésben, pinczekezelésben és gyümölcsészetben mint szaktanítók kívánnak működni, — alkalmat kíván nyújtani arra, hogy magukat e szakmákban képezhessék ki.

E czélből a ménési vinczellér iskolában egy f. év november hó 15-én kezdődő s egy évig tartó tanfolyam rendezetik, s az erre felveendő egyének ott állam költségen fognak kiképeztetni. A tanfolyamra fölvett egyének a kiképeztetés tartama alatt díj nélküli lakásban és teljes ellátásban fognak részesülni. A fölvett egyének az iskola igazgatójának és segédtanítójának föltétlen engedelmességgel tartoznak, — minden utasításait szorosán követni, s az összes munkálatokban, úgy a szőlőben, valamint a gyümölcsösben és pinczében egyaránt részt venni kötelesek. A tanfolyam első két hónapja november 15-től január 15-ig, próbaidőnek tekintetik, melynek leteltével mindazok, kik az e részben megtartandó vizsga alapján megfelelő előmenetelt nem tanusítottak, vagy a pályára bármi oknál fogva alkalmatlanoknak találattanak, — el fognak bocsáttatni. A tanfolyam folytatására képesített egyének közül azokat, kik a tanfolyamot jó sikerrel végzik: a miniszterium további kiképeztetésök czéljából egyévi — megfelelően javadalmazandó — gyakorlati alkalmazásban fogja részesíteni, mely idő alatt az illetők, részint a központi mintapinczében, részint a vinczellér iskolákban, részint pedig már működő vándortanítók mellé lesznek beosztva.

A tanfolyamra való felvétel kellékei: 1.) Gazdasági akadémiai, vagy gazdasági tanintézeti tanfolyam jó sikerrel való

bevégezése; 2.) egészséges, erős testalkat; 3.) hogy az illető katona-kötelezettségének eleget tett legyen. Előnyben részesülnek azok, kik akár a gyümölcsészetben, akár a szőlőművelésben gyakorlati vagy elméleti téren már működtek. Azok, kik ezen tanfolyamra pályázni óhajtanak, felhivatnak, hogy ez iránti 50 kros bélyeggel ellátott kérvényeiket, melyek végzett tanulmányaikat és gyakorlati ismereteiket igazoló okmányokkal fölszerelendők, legkésőbb f. évi október hó 20-ig a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz nyujtsák be. A folyamodványok elintézéséről az illetők november hó 10-ig értesítettni fognak, s azok, kik okmányaik alapján a tanfolyamra fölvételnek, kötelesek lesznek legkésőbb november hó 14-én Ménesen (Aradmegyében, vasutállomás Gyorok) az ottani vinczellér iskola igazgatójánál jelentkezni.

Üzleti szemle.

Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár sept. 24-én. Összes felhajtás 11373 db. nagy és apró marha. — Elből eladatott 34 db. bika, 2021 db ökör, 600 db vágó tehén, 286 db fejős tehén, 221 db. bival, 459 db. borju, — db. bárány, 7580 db. juh. Árak: bika darabonként 70—120 frt, ökör páronként 200—350 frt, vágó tehén páronként 140—180 frt, fejős tehén darabonként 80—175 frt, bival páronként 130—180 frt, borju darabonként 14—35 frt, bárány páronként — — forint, juh páronként 7—15 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 48—54 frt, tehénhús 42—46 frt, borjuhús 60—64 frt, bivalhús 40—42 frt.

Pozsonyi marhavásár szept. 28-án. Összes felhajtás 1506 darab, és pedig 1350 darab magyar, — darab lengyel és 156 darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 58—64 frt, lengyel — frt, német 60—65 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lában darabonként — — frtot fizettek.

Bécsi marhavásár szept. 21-én. Összes felhajtás — drb és pedig — drb. magyar, — drb. lengyel és — drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó — — frt, lengyel — — frt, német — — frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lában darabonként — — frtot fizettek.

Köbányai sertésvásár szept. 25-én. (Az első magyar sertéshizlaló és kölcsönelőlegelő részvénytársaság jelentése.) A külföldi piacokról érkezett kedvezőtlen jelentések és a leszurásra érett áruban mutatkozott nagy kínálat folytán az e heti üzlet lanyha volt és nehéz sertések ára csökkent.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—320 kgr. nehéz 43 1/2—44 krral, 180—240 kgr. nehezek 45 1/2—46 1/2 kr. Öreg 300 kgr. túli nehéz 41—72 kr, vidéki sertés 44—46 kr, könnyű — kr. Transítóban: szerbiai 44—46 kr., románia 44—46 kr, tuskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 9031 darab, összes elhajtás 10010 drb.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellekek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezetékek kútak s berendezésére.

(1.) Teljesen leszállított gyári árák mellett, (39—52.)

Eladó Tinók.

A fogarasi kir. álladalmi ménésbirtokon 187 drb. 2½ éves (harmadfű) tinó eladó. Venni szándékozók akár személyesen, akár levélben a ménésbirtok igazgatóságánál Fogarason (Erdély) jelentkezhetnek. Vasuton érkező vevők a homoródi állomáson szállnak ki, honnan az igazgatóságnál előlegesen bejelentendő napon uradalmi fogaton szállítatnak a tinók tartózkodási helyére, hol azok megsejmelhetők, s esetleg a vétel végérvényesíthető.

A fogarasi m. kir. ménésbirtok igazgatósága.
(15.) (6—6)

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,
e. ügyvezető.
(39—52.) (3.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Galóna mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tüzifa	1 kilo marhahús	
helye	napja								széna	szalma			
k r a j c z á r o k b a n													
Bécs	september	26	metermázsa	805	—	780	750	700	680	—	—	—	—
Budapest	september	26	"	750	—	615	690	635	570	—	—	—	—
Balászfalva	september	3	hektoliter	450	350	325	—	200	450	—	—	250	36
Brassó	september	25	"	600	340	380	250	180	330	400	235	240	40
Deés	september	15	"	620	580	520	—	240	460	680	280	240	43
Gyula-Fehérvár	september	26	"	560	465	400	—	225	425	450	120	260	40
Kézdi-Vásárhely	september	17	"	580	480	360	280	130	440	300	80	260	32
Kolozsvár	september	24	metermázsa	720	—	520	—	440	560	450	150	300	44
Maros-Vásárhely	augustus	13	metermázsa	610	—	400	320	200	460	330	100	280	32
Nagy-Szeben	september	25	hektoliter	480	460	340	—	180	420	200	140	350	40—46
Nagy-Várad	september	22	"	482	406	382	260	200	384	400	150	350	48
Sepsi-Szent-György	september	21	"	580	530	360	200	155	360	300	120	150	36
Szász-Régen	september	24	"	535	415	425	350	250	460	500	300	260	28
Torda	september	26	"	500	400	400	300	200	425	300	25	250	40